

ת"פ (חיפה) 6604-04-24 - מדינת ישראל ע"י נ' אחמד אגבריה

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"פ 6604-04-24 מדינת ישראל נ' אגבריה(עצור/אסיר בפיקוח) ואח'
תיק חיצוני: 1562/24

לפני כבוד השופט נתנאל בנישו

המאשימה
נגד
מדינת ישראל ע"י ב"כ עו"ד יהודה דיין

הנאשמים
1. אחמד אגבריה
2. נעים אגבריה (עצור/אסיר בפיקוח) ע"י ב"כ
עו"ד שירן סעד

החלטה

בפני בקשה לביטול כתב האישום המבוססת על שלושה נימוקים.

תחילה נטען כי נפל פגם או פסול בכתב האישום, בכך שהוגש ללא אישור מח"ש או ללא אישור מהמחלקה לחקירות שוטרים להגשת אישור, ולאור זאת בניגוד להנחיית פרקליט המדינה. שנית, נטען כי חלה בעניינם של הנאשמים "הגנה מן הצדק". שלישית, נטען כי עובדות כתב האישום אינו מגלות עבירה של נשיאה והובלת נשק.

כתב האישום

נגד הנאשמים הוגש כתב אישום המייחס להם עבירות של נשיאה והובלת נשק, הפרעה לשוטרי בשעת מילוי תפקידו ושיבוש מהלכי משפט.

על פי המתואר בכתב האישום, ביום 23.03.2024, בשעות הלילה, באזור כפר סאלם, נסעו הנאשמים ברכב מסוג ב.מ.וו. נאשם 1 נהג ברכב, בעוד נאשם 2 ישב לידו. באותה העת, נשאו והובילו הנאשמים אקדח ובתוכם מחסנית. משהבחינו הנאשמים בניידת משטרתית שערכה בדיקות שגרתיות במקום, ביצעו פניית פרסה והחל בבריחה. שוטרים שישבו בניידת נוספת, זיהו את בריחת הנאשמים והחלו במרדף אחריהם. תוך כדי נסיעה, כרזו השוטרים לנאשמים וסימנו להם לעצור. הנאשמים לא נענו לבקשת השוטרים והמשיכו בנסיעה מהירה. במהלך מנוסתם, השליכו הנאשמים מהרכב את הנשק והמחסנית והמשיכו בנסיעה עד שנעצרו בסמוך לשער ללא מוצא.

הבקשה ותגובת המדינה

כאמור, טוענת ב"כ הנאשמים כי יש לבטל את כתב האישום בעניינם. בקשה זו מושתתת על שלושה טעמים שונים.

ראשית, נטען כי נפל פגם או פסול בכתב האישום, בכך שהוא הוגש תוך הפרת הנחיות פרקליט המדינה ופקודת המטה הכללי, ללא אישור ממח"ש להגשת כתב אישום. בעניין זה, מציינת ב"כ הנאשמים כי במהלך האירוע המתואר בכתב האישום, נהגו השוטרים באלימות קשה, בלתי מוצדקת ומיותרת נגד נאשם 2. נטען כי, השוטרים נהגו באלימות, חרף העובדה שנאשם 2 לא התנגד לחיפוש ולמעצר ולא ניסה להימלט מהשוטרים. למרות האמור, לא פעלה המאשימה לקבלת אישור שפיטה כמתחייב. בתמיכה לטענה זו, מפנה ב"כ נאשם 2 להודעותיו בחקירתו, תוך הדגשה כי דבריו לא נרשמו במלואם. עוד היא מציינת כי במהלך דיון המעצר, נשאל ב"כ המאשימה האם התקבל אישור ממח"ש להגשת אישום. מתגובת המאשימה עלה כי לא זו בלבד שאישור כאמור לא ניתן, אלא כי האישור לא התבקש כלל, כאשר נציג המאשימה טוען שהאישור אינו נדרש.

בעניין אחרון זה, אוחזת ב"כ הנאשמים בגישה שונה בתכלית. לדבריה, חלה במקרה זה הנחיית פרקליט המדינה המחייבת קבלת אישור ממח"ש טרם הגשת כתב האישום. זאת, מאחר שבתיק החקירה נחקר חשד לתקיפת שוטר או לעבירה אחרת שנעברה נגד שוטר על ידי הנאשמים, כאשר במהלך חקירת הנאשמים הועלתה טענה לשימוש בכוח נגדם על ידי השוטרים.

עוד מפנה ב"כ הנאשמים להערת שוליים בהנחיה, המציינת כדוגמה ל"עבירה אחרת" המחייבת אישור, עבירה של הפרעה לשוטר בשעת מילוי תפקידו, אשר כאמור יוחסה לנאשמים בענייננו.

שנית וכתוצאה מהעדר "אישור שפיטה" כאמור, סבורה ב"כ הנאשמים כי הופרה זכותם להליך הוגן באופן כה מהותי עד שמתחייבת המסקנה כי חלה בעניינם "הגנה מן הצדק", ועל פיה יש לבטל את כתב האישום.

לטעמה, העדר אישור כאמור מהווה פגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגינות. זאת משום שנפגעה זכותם של הנאשמים לשוויון מול השוטרים שהתלונה נגדם לא נתבררה, בעוד הנאשמים הועמדו לדין כאמור.

שלישית, טוענת ב"כ הנאשמים כי נוסחו הנוכחי של כתב האישום אינו מציין כיצד והיכן הם או מי מהם נשא או הוביל את הנשק. משלא קיים פירוט באשר לשאלה מי נשא את הנשק באופן פיזי, לא ניתן לדעת מי היה העברין העיקרי ומי מבצע בצוותא. בהעדר פירוט בנוגע למי קיים את היסוד העובדתי של העבירה, סבורה הסנגורית שיש לקבוע כי עובדות כתב האישום אינן מגלות עבירה כאמור.

המאשימה מבקשת לדחות את הבקשה. לטעמה, הנאשמים מקדימים את המאחר, כאשר חלק הארי של טענותיהם ראוי להישמע במהלך ניהול ההליך ולא כטענה מקדמית.

לגופו של ענין, נטען כי בתיק דנן לא היה צורך באישור מח"ש לשם הגשת כתב האישום, ואף אם היה צורך באישור שכזה, אין בהעדרו כדי להביא לביטולו.

המאשימה סבורה כי טענות הנאשמים על אלימות שהופנתה כלפיהם על ידי השוטרים, אינן רלוונטיות לעבירות שיוחסו להם, הן עבירת הנשק והן עבירת ההפרעה לשוטר. המאשימה מנמקת את סברתה האמורה בכך שלא מתקיימת סימולטניות בין העבירות שיוחסו לנאשמים לבין מעשי האלימות הנטענים. לדעת המאשימה, עסקינן בשני אירועים נפרדים בזמן, כאשר תחילה בוצעו העבירות כמתואר בכתב האישום, ורק לאחר מכן, בשלב המעצר, הותקפו הנאשמים ע"י השוטרים, על פי טענתם.

בנסיבות אלה, מבקשת המאשימה לקבוע כי לא חלה עליה כל חובה לבקש אישור שפיטה ממח"ש. אגב כך, מבקשת המאשימה לדחות את התבססות ב"כ הנאשמים על הנאמר בהליכי המעצר.

באשר לטענה של "הגנה מן הצדק", טוענת המאשימה כי לא נפלו פגמים בהתנהלותה ולא נגרמה פגיעה בתחושת הצדק באופן כלשהו.

צוין כי המאשימה אינה מקבלת את גרסת הנאשמים באשר להתרחשויות בעת המעצר ואף מבקשת לדחות את הטענות הנוגעות לפגמים בחקירה. נטען כי השאלות האמורות נוגעות למהימנותם של השוטרים, אשר תבחן במסגרת הליך ההוכחות ולא כחלק מטענה מקדמית.

לבסוף, טוען ב"כ המאשימה כי הימצאותם של הנאשמים יחדיו באותו רכב שבו היה נשק, בריחתם, התנהגותם קודם מעצרום וזריקת האקדח מהמושב ליד הנהג, כל אלה מבססים את יסודות העבירה של נשיאת נשק בצוותא שיוחסה לשני הנאשמים.

לנוכח כל האמור, מבקשת המאשימה לדחות את הבקשה על כל חלקיה.

דיון והכרעה

מספר הערות מקדימות

בטרם אדון בבקשה גופה, מן הראוי להעיר כי טענות ההגנה לאלימות מצד השוטרים מתמצות

לאלימות כלפי הנאשם 2 בלבד. במצב דברים זה, ראוי היה שב"כ הנאשמים תיחד את בקשתה, ככל שהיא נוגעת לטענה בקשר להעדר אישור ממח"ש להגשת כתב אישום, לנאשם זה בלבד.

שנית, קיים קושי מובנה בהכרעה בטענות המבוססות על ראיות או העדרן, דוגמת הטענות שהועלו באשר להגנה מן הצדק בענייננו, בשלב המקדמי של הדיון, כאשר התשתית הראייתית טרם נחשפה בפני בית המשפט. עם זאת, במקרה דנן, לאור הכרעתי בטענות הסנגוריה במישור המשפטי, סבורני כי ניתן להכריע בבקשה כבר בשלב זה מבלי להמתין להגשת הראיות.

אישור שפיטה

הנחיה מספר 2.18 להנחיות פרקליט המדינה שעניינה "מדיניות התביעה בתיקי חקירה בהם חשוד בביצוע עבירה כלפי שוטר מתלונן על שימוש בכוח מצד שוטר" (להלן ההנחיה) עברה גלגולים שונים מאז נכנסה לתוקף ביום 14.04.2008.

בנוסחה האחרון 18.08.2020 ניכר כי הורחבו המקרים בהם מחויבים המשטרה, התובע או הפרקליט לפנות למחלקה לחקירת שוטרים בשל טענות של שימוש בכוח של שוטר נגד חשוד. בנוסף, אם בעבר קבעה ההנחיה באופן מפורש כי היא עוסקת במקרים בהם קיימת תלונה הדדית לשימוש בכוח, היום הורחבה היריעה, גם אם עדיין עוסקים בטענה לפיה "באותו אירוע ממש בוצעו כלפיו שימוש בכוח על ידי שוטר" (ראו סעיף 6 להנחיה).

יחד עם זאת, דומה כי הרציונאל העומד מאחורי ההנחיה לא השתנה והוא עולה מהעקרונות הכלליים הקבועים בסעיפים 1-3 להנחיה. רציונל ההנחיה במתן עדיפות לבירור תלונות אזרחים על אלימות שוטרים, וכן במניעת דיבור בשני קולות כאשר המדינה מעמידה לדין אדם בחשד כי פגע בשוטר בעוד הוא טוען כי היה מושא לאלימות השוטר.

על רציונאל זה עמד בית המשפט העליון בעניין **קובודי** בקובעו:

"הרציונאל העומד בבסיסה של ההנחיה, הינו מניעת מצב בו יוגשו שני כתבי אישום, נגד השוטר והאזרח, ודרכם תדבר התביעה בשני קולות, העלולים להוביל אף להחלטות שיפוטיות סותרות (סעיף 2 להנחיה). רציונאל נוסף שניתן לייחס לאותה הנחיה, הינו בירור מקיף והוגן של נסיבות המקרה, טרם תתקבל ההחלטה להעמיד את האזרח לדין." (בשפ 834/11 קובודי נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 08.02.2011)).

מהרציונאלים האמורים מתבקשת הקביעה כי צריכה להתקיים זיקה מהותית בין אירועי האלימות המדוברים, גם אם לא אלימות הדדית כפי שנקבע בעבר (ראו עניין **קובודי** הנ"ל).

זאת ועוד, גם אם בשנת 2015 הורחבה רשימת העבירות עליהן חלה ההנחיה וכיום נכללה בהן אף הפרעה לשוטר ועוד (כמפורט בהערה 1 להנחיה), בשים לב לרציונאליים עליהם עמדנו, נראה כי יש לפרש את המונח "כלפי שוטר" האמור בכותרת ההנחיה, כמתייחס לעבירות במהלכן נפגע שוטר ולא כל עבירה אשר היה באה לסכל או להפריע לעבודתו של השוטר.

הדברים עולים גם ממספר הוראות הקיימות בהנחיה. כך לדוגמא סעיף 9 קובע כי כאשר פרקליט מבקש להגיש כתב אישום כנגד אזרח "בגין עבירות שביצע לכאורה כלפי שוטר..." (ההדגשה שלי). כך גם עולה מהערה 1 לפתיח ההנחיה המציינת כי עבירות "הפרעה לשוטר" ועוד, רלוונטיות "כאשר מחומר הראיות עולה כי עבירות אלו קשורות בתלונתו של האזרח נגד השוטר".

על רקע האמור, במצבים הדומים לשלנו, כאשר עבירת הפרעה לשוטר אינה כוללת פגיעה פיזית בשוטר, או פעולה המכוונת כלפי גופו, אלא הפרעה לעבודתו, סבורני כי הנחיית פרקליט המדינה כלל אינה חלה.

באופן דומה, אם כי בהנמקה שונה במקצת, נקבע בעניין **שלבי** (רע"פ 959/15 **שלבי** נ' **מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 10.02.2015)). באותו עניין, הנאשם הועמד לדין בעבירות של שימוש בטלפון בעת נהיגה, מעשה פזיזות ורשלנות וכן הפרעה לשוטר בשל בריחתו מפני השוטרים שהורו לו לעצור את רכבו. נטען כי הנאשם הוכה על ידי השוטרים בעת מעצרו. סנגורו של הנאשם סבר כי יש לזכות את מרשו עקב העדר "אישור שפיטה" (אשר באותה העת לא היה נדרש על פי נוסח הנחיית פרקליט המדינה שהייתה בתוקף). נטען כי מעצרו של המבקש הוא המשך ישיר של שרשרת האירועים הקודמים, ועל כן, נוצרה תלות הדדית בין התלונה של הנאשם על אלימות מצד השוטרים לבין העבירות שייחסו לו בכתב האישום.

טענה זו נדחתה על ידי בית המשפט העליון, אשר קבע:

"תלונתו של המבקש נגד השוטר מתייחסת לאירוע שהתרחש לאחר האירועים המתוארים בכתב האישום. בנסיבות אלה, מתעורר ספק אם הנחיית פרקליט המדינה היא רלוונטית לענייננו, כיוון שבהיעדר סימולטניות בין הטענות ההדדיות מצד האזרח ומצד השוטר, פוחת הצורך להתנות את בירורן זו בזו."

ענייננו דומה עד מאוד בנסיבותיו לעניין **שלבי** הנ"ל. גם לגביו אין זיקה מהותית בין ההתרחשויות המתוארות בכתב האישום ובין תלונת הנאשם 2 לאלימות בעת מעצרו. בהעדר סימולטניות בין המעשים, פוחת העניין להתנות את בירורן של הטענות ההדדיות במקביל.

כל זאת, כאשר, כאמור, איני סבור כי כלל קמה חובה על הרשויות, משטרת ישראל והפרקליטות, להצטייד באישור מח"ש לפני הגשת כתב האישום נגד הנאשם 2. ואכן, כפי שהובהר במקרה דנן עבירת ההפרעה לשוטר אינה כוללת פגיעה בשוטר, אלא הפרעה לפועלו של השוטר בלבד. במצב דברים זה, אינן עומדות זו מול זו טענות לפגיעה פיזית הדדית, ועל כן אין הטענות ממין הטענות המחייבות בירור מקדים של התנהלות השוטרים, גם אם בירור כאמור מן הראוי כי יבוצע.

יתרה מזו, גם אם היינו קובעים שהעבירה המיוחסת לנאשם 2 חייבה דיווח כאמור, אין באי מילוי חובה זו להביא מיניה וביה לביטול כתב האישום. נקבע זה מכבר כי הנחיית פרקליט המדינה מהווה הנחייה פנימית לגופי האכיפה ואינה מקימה זכות לנאשם.

בהתאם לכך, גם אם הופרה הנחיה אין משמעות הדבר כי יבוטל האישום. ביטול אישום כאמור, יתכן מקום בו בהפרת ההנחיה מגולמת פגיעה קשה בזכות הנאשם להליך הוגן או מקום בו היא מהווה פגיעה קשה בתחושת הצדק.

על כן, גם אם לצורך העניין נאמץ את פרשנות ההגנה להנחיה, פרשנות אותה דחיתי כאמור, יידרש עדיין לבחון את משמעות אי קיום ההוראה בהיבטי הגנה מן הצדק.

ברם, גם בהיבט זה לא נראה כי יהיה להושיע את הנאשם 2.

הגנה מן הצדק

כידוע, הלכת **בורוביץ** הרחיבה את תחולתה של ההגנה מן הצדק (ע"פ 4855/02 מ"י נ' **בורוביץ** (פורסם בנבו, 31.03.2005)), תוך קביעת מבחן בן שלושה שלבים לבחינת קבלת הטענה. לצד האמור, נקבע לא אחת כי "**ביטולו של הליך פלילי מטעמי הגנה מן הצדק מהווה אפוא מהלך קיצוני שבית-המשפט אינו נזקק לו אלא במקרים חריגים ביותר**" (ראו ע"פ 2910/94 יפת נ' מ"י (פורסם בנבו 28.02.1996), וכן בג"ץ 5319/97 קוגן נ' הפרקליט הצבאי הראשי (פורסם בנבו, 24.11.1997)). בהתאם לכך נקבע לא אחת כי לא כל הפרה של הנחיה תביא מיניה וביה לביטול כתב אישום עקב הגנה מן הצדק (ראו רע"פ 642/14 **יצקוב** נ' **מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 10.03.2014)) וכן עניין שלבי הנ"ל).

בחינת ענייננו בהתאם למבחן התלת שלבי שנקבע בהלכת **בורוביץ** מביא למסקנה כי גם אם היה על המשטרה או על הפרקליטות לפנות למח"ש, מסקנה שכאמור לא מצאתי שהיא מתקיימת במקרה זה, לא היה בהפרת החובה האמורה כדי להביא לביטול כתב האישום.

ראשית, מאחר שהפרה הנטענת של ההנחיה אינה גורמת לפגיעה בזכות יסודית של נאשם 2, הקשורה לחקירתו כגון הזכות להיוועץ בעו"ד או זכות השתיקה. שנית, וכאן העיקר, כי גם אם אי עמידה בהנחיה יוצרת פגיעה במידה כלשהי בהגנתו האפקטיבית של הנאשם, כאשר אין ברשותו תוצרי חקירה סדורה של השוטרים בטענות לאלימות, אין הדבר גורע מאפשרותו לחקור את השוטרים ולעמת אותם עם הטענות במסגרת ההליך המתנהל נגדו. יש בכך לרפא במידה רבה את הפגם שבאי עמידה בהנחיה. בהתאם לכך, גם אם הייתי מקבל את טענת ההגנה שהיה מקום להפנות את עניינו של נאשם 2 לבחינת מח"ש בהתאם להנחיה, אי עמידה בחובה זו לא מעוררת בעיניי פגיעה חריפה בהגנות ההליך (ראו והשוו ע"פ 333/10 סרנקו נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 28.10.2010)).

לבסוף, ספק רב בעיניי עד כמה באיזון בין בירור התקיימות עבירת "נשק" בעלת חומרה לא מבוטלת לבין אי עמידה בהנחיה כאמור, תחושת הצדק מצדדת במניעת בירור האשמה הכרוכה בביטול כתב האישום (וראו ברוח זו דברי בית המשפט בע"פ 10726-01-11 מדינת ישראל נ' קנדרו (פורסם בנבו, 24.03.2011)).

למעלה מן הצורך, אוסיף ואציין כי ניתן היה לעלות טענה של הגנה מן הצדק בעקבות הטענה לתקיפת נאשם 2 על ידי השוטרים במנותק משאלת החובה הנטענת לפנות למח"ש. ברם כפי שהובהר בראשית דבריי, טענה זו לא ניתן לבררה בטרם תונח התשתית הראייתית כולה בפני בית המשפט.

עולה מן המקובץ כי לא מצאתי שבנסיבות עניינו חלה חובה לקבלת אישור ממחלקת לחקירות שוטרים טרם הגשת כתב האישום נגד המבקשים. משלא הייתה חובה כאמור, אף לא קמה טענה של הגנה מן הצדק עקב הפרתה. למעלה מן הצורך, ככל שהייתה חובה כאמור, לא היה בכוחה, בנסיבות עניינו, כדי להביא לביטול האישום עקב פגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגנות, משכך לא הייתה מתגבשת הגנה מן הצדק כהגדרתה בסעיף 149(10) לחוק סדר הדין הפלילי, תשמ"ב-1982.

כתב האישום אינו מגלה עבירה

גם טענה זו נבחנית, בשלב מקדמי זה, על יסוד הנטען בכתב האישום בלבד.

על פי כתב האישום, הנאשמים נסעו יחדיו ברכב שבו היה הנשק לפני שהושלך ממנו. במצב דברים זה, בשים לב לכפירתם של שני הנאשמים וליתר פרטי האירוע כפי שתוארו בכתב האישום, יש בסיס לגישת המאשימה כי שני הנאשמים החזיקו בנשק בצוותא חדא.

אמנם הנשק הושלך על פי הטענה מהמושב ליד הנהג, ברם אין די בעובדה זו על מנת לנקות מי מהיושבים ברכב מאחריות להחזקתו.

לאור האמור, יש לדחות את טענת ההגנה בעניין זה. זאת, כאשר יתכן כי בהמשך ההליך יתבררו עובדות נוספות שישליכו על קביעת אחריות מי מהנאשמים או שניהם לעבירת נשיאת והובלת הנשק בצוותא.

סוף דבר

לנוכח מסקנותיי דלעיל, אני דוחה את טענות ההגנה לביטול כתב האישום.

ניתנה היום, ו' טבת תשפ"ה, 06 ינואר 2025, בפומבי
ובמעמד הצדדים.